

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja ce loletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Budaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Naša telovadba

Namen telovadbe in športov je, čim boljše razviti telesno-duhovnega človeka. Ze stari Grki so to težnjo izražali z geslom: kalos k'agathos — biti lep in dober, to jim je bila popolnost, za katero naj stremi človeštvo. Za največjega zanikneža pa so smatrali tistega, ki ni znal ne pisati ne plavati. Rimljani so to zahtevo po skladnem razvoju telesa z duhom zajeli v geslo: mens sana in corpore sano — zdrav duh v zdravem telesu. Ta želja je bila živa vseskozi, pri vseh narodih in v vseh dobah, v tej ali oni obliki. In ponosni bodimo, da Slovenci, kakor smo maloštevilni — ne manjšen — narod, tudi na tem polju nismo zadnji, saj nam je škof Slomšek postavil vzor v besedah: Telesa moč, duha krepost, to vzor je lepi tvoj, mladost! Človek je telesno duhovno bitje — v tem je vsa tragika in bogastvo življenja, to dvoje harmonično razviti v polnost osebnosti je namen telovadbe, ki ji vsi narodi zaradi njenih blagodejnih zdravstvenih in vzgojnih učinkov posvečajo toliko pozornosti. Skoraj vse moderne države imajo posebna ministrstva za telesno vzgojo ljudstva. Kakor za vojsko in mornarico, za trgovino, za promet, za prosveto, tako tudi za telovadbo. Bolj važnost telovadbe pač ni mogla biti poudarjena; države pač vedo, da bi vse ostalo skrbstvo bolj malo pomagalo, ako bi rod spričlo novega načina življenja, ki ga vsi sloji in vsi stanovje ali manj čutijo, oslabil in zaostal.

Te dni hodi po Sloveniji naš minister za telesno vzgojo dr. Vekoslav Miletič. Gotovo v nobeni pokrajini v državi vse mnogovrstne panoge telovadbe niso tako močno razvite kakor baš v Sloveniji, zato ima to ministrstvo več posla v Sloveniji, kjer mu je treba samo podpirati že obstoječi smisel za telovadbo, kakor pa z ostalimi deli države, kjer je treba telovadbo šele uvajati. Zato smatramo za priznanje naše tozadevne preteklosti in vne-me, če je g. minister že po nekaj tednih nastopa svojega ministrstva obiskal Slovenijo, da od blizu vidi, kaj smo na tem polju vidnega ustvarili. G. minister se je prepričal, da je pri nas zasebna pobuda, ki se je organizirala in združevala, bila tista gonilna sila, ki je tekom let ustvarila naše prvenstvo v državi in nam tudi pripomogla, da smo se že nekajkrat odlično pokazali pred svetom. Kakor na drugih poljih ne poznamo prepado-v med mestom in deželo, med »študiraniki« in »neštudiraniki«, saj dan za dnem hodijo iz mest na deželo cele vrste predavateljev in deželani prav tako sleherni dan prihajajo v mesto po svojih kulturnih opravkih, tako tudi telovadba pri nas ni omejena ne na kraj, ne na stan. Telovadba, pod katero razumemo tudi vse športne panoge, je pri nas najbolj narodna in splošna, razen morda nogometa, ki je obstal v nekako zaključeni družbi in ne more postati naroden šport. Le spričlo tako razširjene telovadbe in športov se nam je posrečilo popolnoma iz lastnih sil in z lastnimi prihranki postaviti toliko telovadnic in jih opremiti s telovadnim orodjem. Najbolj oddaljena kmečka vas ima telovadnico kakor mesto, delavci in kmečki fantje telovadijo za svoj odmor od vsakdanjega dela kakor mladina po mestih, na tekmar se srečujejo fantje z vse dežele in vseh mest in ni razlike med njimi. Vse to je naše domače razpoloženje, naše veselje do zdrave tekme ustvarilo z idealizmom tisočev in tisočev in z žrtvami vseh, od tistih, ki imajo kaj več, do tistih, ki imajo samo iz rok v usta. Večkrat že je bila država deležna priznanj, ki so jih pridobile te vrste svobodnih in nemonopoliziranih telovadcev in športnikov.

Večkrat za vse to pomembno in najbolj demokratično delo niti pohvaljeni nismo bili, zato nas je tem bolj razveselilo priznanje gospoda ministra Miletiča, ko je dejal: »Slovenski šport je zgrajen na zasebno pobudo in je dal tudi pobudo za ves šport po državi.« Danes ima naša verna za napredek taka priznanja, bili so pa tudi časi, ko se nam je drugače godilo. V spominu si moramo obnoviti tista leta, ko so bili vsi ti domovi, ki jih je zdaj imel g. minister priliko videti, nasilno zapečateni, ko je bilo vse telovadno orodje, kupljeno iz ljudskih žuljev za mladino ljudstva, zaplenjeno in ko so bili telovadci, če so se sestali, da si potožijo o tem bridkem plačilu za njihovo idealno delo in delo vsega rodu, osumljeni zarote proti državi. Bila so leta, ko se ljudstvo tej svoji domači telovadbi ni smelo posvečati, češ, da je za to postavljen nekdo drugi, da je telovadba, ki naj da državi zdravo ljudstvo, monopol, kakor pošta ali tobak. In ker se je vse to godilo v imenu države, kakor da je svobodna tekma državni nevarna, si lahko predstavljamo, s kakšnim ogorčenjem se je ljudstvo izpraševalo, kakšna država neki mora to biti, ki ji je kaj takega nevarno. Danes imamo na doli dokaze, da tega nasilja ni zahtevala država, ampak zbegani slabiči, ki so slučajno imeli državno oblast v rokah in jih je obšel strah pred konkurenco, zato so se zatekli k tekmi z enim konjem; tam jezdec ni nikoli v strahu, kdo bo zmagal. Vsa tista leta, ko se naši fantje niso smeli posluževati z lastnim denarjem — ne državnim — kupljenega orodja za urjenje svojih moči, pa je bilo dovoljeno tavati po gostilnah in kleti.

Taka vzgoja seveda ne pelje k zrelemu, močnemu in zdravemu ljudstvu; ker pa je ljudstvo že krepko tudi v odporu, je te na-

Predsednik jugoslovanske vlade dr. M. Stojadinović prvi dan v Rimu

Velike slovesnosti ob sprejemu

Grof Ciano: „Prijeteljstvo se pogloblja in napreduje“

Rim, 6. decembra. AA. Ob 17 uri popoldne so se začele po ulicah Rima, koder bo šel sprevod s kolodvora, priprave za sprejem predsednika jugoslovanske vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinoviča. Vse priprave so bile zaključene ob 20 uri. Zvečer so se na velikem trgu pred postajo razvrstile številne godbe, delegacije in fašistični oddelki v uniformah. Ob 21 je bil ves trg prepoln ljudstva. Pripomniti moramo, da je mnogo rimskih meščanov iz lastnega nagiba odšlo pred postajo, da pozdravi jugoslovanskega predsednika vlade. Zato je bil sprejem nad vse pričakovanje prisrčen in veličasten. Ob 21.15 so na trgu že igrale številne godbe. Povsod se je klicalo Jugoslaviji.

Jugoslovanske častnike je pripeljal na postajo minister Rocco in jim na posebnem peronu razkazal, kako je bil pripravljen sprejem dr. Stojadinoviča. Pogled na osrednjo dvorano je bil res veličasten. Ob mestu, kjer se je moral ustaviti posebni vagon jugoslovanskega predsednika vlade, je bil postavljen poseben višji oder, na katerem so se kmalu zbrali vsi odličniki in čakali na posebnih vlak jugoslov. predsednika vlade. Častni četni italijanskih gardistov je poveljeval kapitan Vitali. Ob njem so stali poveljniki vseh polkov rimske posadke. S poveljniki so prišli tudi številni višji in nižji častniki teh polkov. Ob zidu proti izhodu so se postavili miličniki in nato kraljevski karabinjerji v svojih pisanih uniformah s trikornji in velikimi perjanicami. Kapitan karabinjerjev je bil v slovesni uniformi z veliko rdečo perjanico na klobuku. Vse to se je zlivalo s splošnim lišpom postaje: njen notranji prostor je bil ves v jugoslovanskih in italijanskih zastavah. Štebi postaje, ki nosijo ogromen strop, so bili pokriti z grbi svojiske in karadgorejčeve dinastije. Grbi so se končevali v zavoje jugoslovanske in italijanske zastave.

Vhod v dvorno čakalnico je bil ves zastrt z rožami in rdečimi nageljni. Ves peron je bil okrašen še s palmami in drugim zelenjem.

Mussolini na kolodvoru

Ob 21.30 je prišel na postajo armadni general Viciamini, ki je takoj pregledal častno četo. Na peronu so bili že državni podtajnik za mornarico admiral Cagnani in druge ugledne osebnosti. Ob 21.35 je nastala na peronu splošna pozornost. Na peron je prišel Mussolini. Bil je v uniformi maršala milice. Ves svež in dobro razpoložen ljubezno pozdravlja vse navzoče, ki ga pozdravljajo z globokim spoštovanjem. Spremlja ga grof Ciano. Takoj nato je Duce pregledal častno četo in se nato vrnil v sredo odra, ves čas v spremstvu grofa Ciana.

Grof Ciano med častnikarji

Ker njegov prihod ni bil predviden, so bili vsi zelo presenečeni. Na sredi odra se je Duce pogovarjal z generalom Viciamijem, grof Ciano pa je prišel k jugoslovanskim častnikarjem, ki so ga najpripravejše pozdravili in je nekatere takoj spoznal, ker se je z njimi videl že v Belgradu. Takoj jim je omenil naslednje:

Spomenik Emanuela III., pred njim grob neznane junaka, kjer je dr. Stojadinović položil venec.

silne obroče prebilo in v svojem zmago-slavju zopet veseleje zadihalo. Kdor se čuti dovolj močnega ali celo močnejšega, naj tekmuje z njim. Država pa naj bo nepri-stranska, za oba, kakor jo oba vzdržujeta; oba naj podpira, oba naj opazuje, obema naj bo sodnik, obema naj daje navodila, oba naj uči. To je demokracija, to je »populari-zacija« telesne vzgoje in tudi popularizacija njenih sadov. Le po tej poti se bomo razvili v močno ljudstvo, ki je zmogočno težkega živ-ljenjskega boja in ki se more z upanjem na zmago spustiti v tekmo. Dobro se namreč moramo zavedati, da naša mladina že skozi cele rodove živi po organizacijah; če tu ne bo imela prilike, če ji tu ne bo ob primernem priznanju omogočeno, da se udeležuje in iz-kaže, se bo izkazovala v surovosti, v nedelj-

Jaz sem Vam že v Belgradu omenil, da je tisto bilo le začetek. Naše prijateljstvo se pogloblja, na-preduje in je zmeraj trdnjše.

Naši častniki so mu nato omenili, kako pri-jetno presenečeni so zaradi tako prisrčnega in sve-čanega sprejema. Grof Ciano pa jim je odgovoril: Jaz sem zelo srečen, da je predsednik dr. Sto-jadinović prišel v Rim. Ponavljam, zelo sem srečen.

Med tem se levo od vhoda zbirajo člani našega poslaništva pri Kvirinalu. Med njimi so major Tra-janovič, svetnik Beljanski, Seferović in drugi. Ob njih so še naš poslanik pri Vatikanu s soprogo in s svetnikom Moscatellijem in mgr. Madjereem, rektorjem zavoda sv. Hieronima. Vsi gospodje so v slovesnih oblekah. Prisotni so poslaniki držav Bal-kanskega sporazuma in Male Zveze, italijanski di-plomati in nato naši častnikarji. Na peronu je tudi princ Colona, ki je zastopnik najvišjega italijan-skega plemstva in guverner Rima. Ob njem je nemški veleposlanik v Rimu von Hassel, ki je bil poprej nemški poslanik v Belgradu, nadalje prop-agandni minister Alfieri, državni podtajnik v le-talskem ministrstvu Valle, ki se je takoj pridružil Duceju in njegovemu spremstvu.

Ob prihodu dr. Stojadinoviča

Točno ob 22. uri je posebnih vlak pripeljal gospe in dr. Stojadinoviča na rimsko postajo. Predsednika sta spremljala naš poslanik v Rimu g. Boško Hristić, ki je šel predsedniku do meje na-sproti in šef kabineta v zunanjem ministrstvu g. dr. Dragan Protić. Ko sprevodniki spuščajo stopnice vagona, stoji Mussolini osamljen sredi odra in čaka. Iz vagona je izstopil najprej minister Citadini, šef ceremoniala v italijanskem zunanjem ministrstvu, ki spremlja predsednika vlade že od meje. Nato je izstopil predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović ves nasmejan in vedrega lica. Prvi pozdrav z Ducejem je bil dolg. Prisrčno se ro-kujeta, Mussolini mu želi dobrodošlico, dr. Stojadi-nović pa se zahvaljuje. Nato se je dr. Stojadinović prijateljsko pozdravil z grofom Ciano. Pozdrav je vesel in prisrčen. Duce pozdravlja nato gospe Sto-jadinovičeve, ki ji nudijo šopek orhidej. Nato pri-stopita dr. Stojadinović in Duce k častni četi. Za-ščitijo se povečala in vojaška godba začne igrati ju-goslovansko državno himno. Nato sta dr. Stojadi-nović in Duce obšla častno četo, nakar se obrneta proti izhodu, kjer se gospe Stojadinovičevi pridru-ži grof Ciano. Ob izhodu sprejema dr. Stojadinović pozdrave tam zbranih diplomatov Male zveze in Balkanskega sporazuma. Gospe Stojadinovičeva se pozdravlja z navzočimi damami. Medtem se raz-legajo po postaji zadnji odmevi italijanske himne.

Sprevod po mestu o polnoči

Duce in grof Ciano vzameta dr. Stojadi-noviča v sredo in skupaj pozdravljajo vsi trije nato še vse ostale odličnike. Ves čas se Duce živahno pogovarja z dr. Stojadinovićem. Vsi trije zapu-ščajo počasi peron, se podajo v dvorno čakalnico, ki je blizu izhoda postaje. Skozi dvorno čakal-nico se počasi pomikajo proti izhodu in brž, ko jih množica zunaj opazi, se dvigne val vzklika-nja: »Živela Jugoslavija! Živel Duce!« Gospej

Rim, 6. decembra. Ko sta se danes sestala predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović in Mussolini, so bile prve besede, ki jih je rekel Mussolini predsedniku jugoslovanske vlade, da je odredil, da se izpuste na svobodo vsi politični jetniki iz Primorja, ki so doslej še bili v kazni. Po vestih italijanskih listov bo jutri obi-skal predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović tudi Vatikan.

Na današnjem obisku razstave, ki je sedaj v Rimu ob priliki 2000 letnice rojstva cesarja Avgusta, si je predsednik vlade dr. Milan Stoja-dinović s posebnim zanimanjem ogledal zgodo-vinske spomenike, ki so se ohranili na ozemlju, ki sedaj pripada Jugoslaviji in katerih je nad 300 na razstavi, seveda v kopijah, in sicer jih je največ iz okolice Celja in Ptuja.

Beneška palača, kjer bodo potekali razgovori.

Stojadinovičevi izročje še en šopek rdečih rož. Silno ganjena odzdravljata gospa in gospod dr. Stojadinović vsem navzočim.

Sprevod je bil točno določen. Duce se je ustavil ob dvorni čakalnici tako dolgo, da se je razvil ves sprevod. Šele tedaj se je usedel v svoj avtomobil, ko se je vse sprenstvo dr. Stoja-dinoviča razvrstilo v avtomobilih. Vzklikanje je naraslo, ko je sprevod zavil v ulico Nazionale. Duce zadovoljno spremlja pozdrav rimskega prebivalstva predsedniku vlade prijateljske države.

Komaj se je zaključil sprevod skozi mesto, se je z dotlej jasnega neba vlijl dež. Ves dan je bilo v Rimu lepo sončno vreme. Ob 22.30 sta gospa in g. dr. Milan Stojadinović že bila v vili Madame, kjer bosta stanovala med svojim bi-vanjem v Rimu.

V grobnici kraljev

Dr. Stojadinović je v spremstvu jugoslovans-kega poslanika pri Kvirinalu Boška Bristića, pomočnika šefa protokola v italijanskem zu-nanjem ministrstvu grofa Citadinija in svojega ožjega spremstva prišel dopoldne v kraljevski dvor in se vpisal v knjige. Nato je odšel v Pan-teon, kjer je stal v vrsti pehotni bataljon z god-bo in zastavo in kjer je čakala skupina častnikov z zastopniki vseh vrst orožja in milice.

Ko je prišel dr. Stojadinović, so ga pozdra-vili z vojaškimi častni. godba pa je zaigrala ju-goslovansko italijansko in fašistično himno. Na-to je odšel v Panteon, kjer se je pomudil pred grobom kralja Emanuela Viktorja II. in pred grobom kralja Umberta ter položil na oba groba po en lovorjev venec z jugoslovanskim trakom. Dr. Stojadinović se je nato vpisal v panteonsko knjigo, nato so mu pa zopet izkazali vojaške časti, nakar je odšel s svojim spre-mstvom pred grob neznane junaka, kamor je prišel ob 10.20. Tu je še stal v vrsti grenadirski bataljon z zastavo in godbo. Sprejeli so ga mestni prefekt in general ter zastopnik poveljnika rimskega armadnega zbora. Ob prihodu so dr. Stojadinoviča pozdravili z igranjem jugoslovans-ke narodne himne, italijanske in fašistične him-ne in s pesmijo s Piave. Nato je dr. Stojadinović izkazal čast neznane junaku in položil na njegov grob lovorjev venec z jugoslovanskim trakom.

Ko je dr. Stojadinović odhajal od spomenika, mu je velika množica ljudi, ki se je bila zbrala na Beneškem trgu, priredila tonle manifestacije.

Z Beneškega trga je dr. Stojadinović odšel na Kapitol, da se pokloni pred grobovi padlih borcev fašistične revolucije in je na njihove grobove položil lovorjev venec z jugoslovanskim trakom.

Prvi razgovor z Mussoliniem

Ko je zapustil Kapitol, je s svojim spre-mstvom in z italijanskimi zastopniki odšel v palačo Chigi, kjer je nastanjeno italijansko zu-nanje ministristvo. Pred častnim vhomom ga je čakal šef protokola zunanjega ministristva po-oblaščen minister Cortini, ki ga je spremlil do kabineta grofa Ciana. Nekaj minut pred 11 sta dr. Stojadinović in grof Ciano zapustila palačo

Nadaljevanje na 2. strani

Dunajska vremenska napoved: Večinoma močno oblačno, nagajenje k padavinam, po-dnevni okrog ničle.

Zagrebska vremenska napoved: Hladneje s padavinami

Zemunska vremenska napoved: V vsej kra-ljevini bo prevladovala oblačnost z dežjem tu pa tam. Snežilo bo v zahodnih predelih in drugod po gorah. Toplota bo poskočila na jugu, na se-verozahodu bo pa padla.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Chiggi in odšla v Beneško palačo, kjer ju je sprejel pred častnim vzhodom šef protokola. Oddelek črnih straž je izkazal vojaške časti. Dr. Stojadinović in grof Ciano sta se z dvigalom odpeljala v prvo nadstropje in krenila čez orožno dvorano, dvorano Lippia in Herkulovo dvorano ter prišla v dvorano Mappamondo, kjer je Mussolinijev kabinet. Ob 11 so se začeli razgovori. Medtem se je epremstvo pomudilo v ostalih dvoranah in si ogledovalo umetniška dela. Razgovori med Mussolinijem in dr. Stojadinovićem v navzočnosti italijanskega zunanjega ministra Ciana so trajali 50 minut. Dr. Stojadinović in grof Ciano sta prišla iz Mussolinijeve pisarne s smehom na obrazu.

Pri italijanskem kralju in cesarju Abesini

Malo pred poldnem je dr. Stojadinović odšel v spremstvu italijanskega poslanika v Belgradu Indellija v kvirinalsko palačo. Pred vhomod je stal v vrsti oddelek švicarske garde z zastavo in godbo. Dr. Stojadinovića je sprejel pri vstopu na dvor šef ceremoniala. Takoj nato se je pripeljala ga Stojadinovića v spremstvu pomočnika šefa ceremoniala. Nato je šef ceremoniala grof Santelli peljal dr. Stojadinovića h kralju in cesarju. go Stojadinovićevo pa h kraljici in cesarici. Dr. Stojadinović je predstavil kralju in cesarju svoje spremstvo. Po avdijenci je bilo kosilo na dvoru, ki so se ga udeležili kralj in cesar, kraljica in cesarica, princesa Marija Savojska, dr. Stojadinović s svojo gospo, Mussolini, zunanji minister Ciano, državni podtajnik pri predsedstvu vlade Medici de Vascello, državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Bastini, jugoslovanski poslanik pri Kvirinalu z osebjem poslanstva, vojaški odposlanci, italijanski belgrajski poslanik Indelli in člani civilnega in vojaškega doma kralja in cesarja, dvorne dame kraljice in cesarice in višje uradništvo italijanskega zunanjega ministrstva.

Slavna večerja

v palači nekdanjega avstro-ogrškega poslanika

Rim, 6. dec. AA. Nocoj je duce priredil slavnostno večerjo na čast predsedniku ministrskega sveta in zunanjemu ministru dr. Stojadinoviću. Večerja se je vršila v staroslavni Beneški palači.

Beneška palača ima bogato zgodovino. Segaj nazaj v dobo okoli leta 1490. Za njeno gradnjo je posebno zaslužen kardinal Pietro Barbo, poznejši papež Pij I. arhitektonske načrte je pa izdelal Leon Batista Alberti. Njeno zidanje je vodil Julijan. Spada med najmonumentalneje evropske zgradbe 15. stoletja. V teku časa je prišla v roke takratne beneške republike in so v njej dolgo rezidirali beneški poslaniki v Rimu. Ko je general Bonaparte leta 1797 z eno samo potezo peresa napravil konec beneški republiki, je Beneška palača postala sedež avstrijskega poslanstva in je to ostala do leta 1915, ko je postala last italijanske države.

V tem blestem zgodovinskem okviru je potekala slavnostna večerja, ki jo je priredil predsednik italijanske vlade na čast predsedniku jugoslovanske vlade in zun. ministru dr. Stojadinoviću.

Pozdravni govor Mussolinija:

Sredi banketa je Mussolini nazdravil svojemu visokemu gostu s temi toplimi besedami:

»Ekscelenca! izredno vesel sem, da vam moram izreči v Rimu svojo najprisknejšo dobrodoščilo in dobrodoščilo italijanskega naroda.

Skoraj osem mesecev je že, odkar ste pozdravili v svoji lepi prestolnici sklenitev jugoslovansko-italijanske pogodbe. Pri tej priložnosti ste izrekli prepričanje, da bodo ti že obstoječi pogoji služili bodočemu razvoju našega razmerja. Od tistega časa se je na obeh straneh mogla že nekajkrat ugotoviti trdna volja, da gremo lojalno po tej poti prijateljstva, jasno in odkrito, ker izvira to prijateljstvo že iz zemljepisnega položaja naših držav

in ker imamo mnogo skupnih interesov. To prijateljstvo ne more in ne sme pri nikomur zbuditi niti sence suma, ker je prežeto z vzvišenim ciljem mira.

V okviru tega prijateljstva se more vsak splošen in poseben problem proučiti v duhu kar najprisknejšega sodelovanja med našima dvema sosednjima državama, ki sta prežeti z najlepšim spoštovanjem vzajemnih pravic in spoštovanja do pravic drugih.

Gospod predsednik! Krepko moram naglasiti, da pomeni italijansko-jugoslovanski pakt enega izmed najtrdnjših neposrednih prispevkov za uspešno konsolidacijo mira v današnji dobi Evrope.

S temi čustvi pozdravljam v Vaši ekscelenci vernega in krepkega izvršitelja volje velikega kralja, viteza in zedinitelja jugoslovanske domovine, ki je postavil temelje velike bodočnosti prijateljske jugoslovanske države.

Dvigam čašo na čast Nj. Vel. kralju Petru II., v slavo Nj. kr. Vis. knezu namesniku in visokemu namestniku, zele napredek jugoslovanskemu narodu, in pijem na osebno srečo vaše ekscelence in vaše drago soproje.

Odgovor dr. Stojadinovića

Na to prirčno zdravico je predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinović odgovoril s temi besedami:

»Ekscelenca!

Čast mi je zahvaliti se vam za prirčne besede, ki jih je Vaša ekscelenca izrekla preko mene moji domovini in mojemu narodu.

Prav tako smatram za svojo prijetno dolžnost, da se Vaši ekscelenci kar najtopleje zahvalim za sijajen sprejem, s katerim ste me počastili in v katerem vidim nov dokaz prijateljskih zvez med našima dvema sosednjima narodoma.

Danes ni prvič, da odgovoren državnik naših držav skuša s neposrednim stikom ustvariti in zjamčiti potrebne pogoje za plodonosno medsebojno sodelovanje.

Moji sedanjí obisk v prestolnici Italije mi je dal priložnost obhodovali veliki napredek vaše države v vseh smereh pod modro in genialno upravo Vaše ekscelence. Obenem mi ta obisk daje priložnost obnoviti prijetne spomine na slovesni dan, ko sem imel čast podpisati z njegovo ekscelenco, svojim dragim prijateljem grofom Ciano, zunanjim ministrom kraljevine Italije, sporazum med našima državama. Pri podpisu marčevega sporazuma smo mogli z zadovoljstvom ugotoviti, da obstoječa prijateljstva med obema državama vsi naravni pogoji za iskreno, trajno in prijateljsko sodelovanje. To sodelovanje predstavlja, kakor ste tudi Vi izvolili malo prej reči, dejanski prispevek za konsolidacijo mira v Evropi.

To, kar so zahtevali naravni položaji naših držav, dobra volja naših narodov, in pravilno polnjenje obojih interesov, se je ustvarilo samo v korist obeh naših držav in v veselje vseh iskrenih prijateljev mira.

Ko vam danes vračam obisk, s katerim nas je počastil zunanji minister kraljevine Italije, doživljam tudi to veliko zadovoljstvo, da sem mogel stopiti v osebni stik z Vašo ekscelenco in pri tej priložnosti ponovno ugotoviti vso vrednost in koristnost politike, temelječe na našem paktu iz meseca marca t. l. Ta politika, temelječa na varni osnovi, je v skladu z veliko in miroljubno vodilno idejo našega pokojnega viteškega kralja Zedinitelja.

S temi čustvi dvignem čašo na čast in slavo vladavini Nj. Vel. kralja in imperatorja Viktorja Emanuela III., za napredek italijanskega naroda in za osebno srečo in zdravje Vaše ekscelence.

Načrt nadaljnjega bivanja

O nadaljnjem programu dr. Stojadinovićevega obiska v Italiji so se izvedele tele podrobnosti:

Jutri, v torek, ob osmih zjutraj se odpelje dr. Stojadinović iz vile Madame na ogled letalskega mesta Guidonia, kjer bo prisostvoval vajam italijanskih pilotov. Ob 11 se dr. Stojadinović vrne v vilo Madame. Ob 15 bo predsednik jugoslovanske vlade prisostvoval vajam fašističnih mladinskih organizacij na Mussolinijevem forumu. Ob 21 priredi grof Ciano gala-večerjo na čast predsedniku jugoslovanske vlade v Častniškem domu.

V sredo 8. decembra ob devetih dopoldne se dr. Stojadinović odpelje na ogled mesta Litorio. Ob 11.15 se odpelje, da si ogleda novo mesto Pompilio, ob 12.30 pa pojde v novo mesto Sabauda, kjer bo svečano kosilo. Ob 14.30 se odpelje iz Sabauda v novo mesto Apulio in od tam nazaj v Rim. Popoldne bo prosto. Zvečer ob 20.30 priredi jugoslovanski poslanik pri Kvirinalu Boško Hristić na našem poslanstvu slavnostno večerjo na čast dr. Stojadinovića in njegovemu spremstvu. Ob 22.30 se vrne dr. Stojadinović v vilo Madame. Od ondod se pa ob 0.10 odpelje v Milan.

V četrtek 9. decembra prispe dr. Stojadinović dopoldne ob 9.45 v Milan. Po pozdravu na postaji bo sprevod po mestu: prvi voz dr. Stojadinovića, grof Ciano in milanski prefekt Marzano; drugi voz ga Stojadinovića in Alfieri; tretji voz ga Hrističeva, šef Marzano in minister Alfieri; četrti voz poslanik Hristić, šef italijanskega protokola in federalni tajnik fašistične estranke; peti voz dr. Protić, šef kabineta zunanjega ministrstva, milanski župan Citadini; šest voz jugoslovanski generalni konzul v Milanu Nenadović, g. Rasić in grof Revedin. Ob 10.40 si bo predsednik jugoslovanske vlade ogledal veliko tovarno Alfa Romeo, ob 11 veliko tovarno Pirelli, ob 11.40 pa veliko tovarno Caproni in letališče Lillate. Ob 13.20 priredi zunanji minister grof Ciano slavnostno kosilo v vladni palači. Ob 16.16 si bo dr. Stojadinović ogledal tovarno umetne svile Snio, ob 16.30 drugo tovarno umetne svile Acno, ob 18.30 tovarno Fale, nato pa se vrne v hotel Cavour. Ob 20.30 priredi grof Ciano v hotelu Continentalu slavnostno večerjo jugoslovanskim gostom na čast. Ob 22 bo svečana predstava v Scali; izvajali bodo Puccinijevo opero »Boheme«.

V petek 10. decembra ne bo uradnih obiskov. Ob 12.10 se bo dr. Stojadinović s svojim spremstvom odpeljal iz Milana.

Pariz, 6. decembra. b. Nepričakovani ponovni obisk belgijskega kralja Leopolda v Londonu je v pariških krogih povzročil pravo senzacijo. Politični krogi so prepričani, da je ta pot v zvezi s ponovno ženitvijo kralja. Pred njim je odpotoval včeraj njegov brat princ Charles.

Odhod papeškega nuncija

Zagreb, 6. dec. m. Nj. Eminenca kardinal Hermeuigild Pelegrinetti je odpotoval danes zjutraj ob 6.30. Na železniško postajo so ga spremili zagrebški nadškof-koordinator dr. Stepinac, splitski škof Pusić, križevski škof dr. Njardy in drugi visoki cerkveni dostojanstveniki. V Ljubljano so ga spremili njegov tajnik msgr. Bertolli, belgrajski nadškof dr. Ujčić in škopljanski škof dr. Gnidovec. Do Rakeka pa se je peljal z njim ljubljanski škof dr. Rožman.

Poštni minister v Zagrebu

Zagreb, 6. dec. m. Davi se je pripeljal v Zagreb poštni minister Cvrkčić. Dopoldne si je ogledal poštno urado, potem pa je obiskal prostore JRZ, kjer je imel obširen govor o političnem položaju. Ob 8.30 zvečer je obiskal prostore mladine JRZ. Jutri zjutraj si bo ogledal še ostale urade, ki spadajo v njegov resor.

Odlikovanja

Belgrad, 6. decembra. m. odlikovani so: z redom sv. Save IV. stopnje: dr. Amoa Sraj, ban, svetnik banske uprave dravske banovine, dr. Herbert Kartin, okr. načelnik v Šmarju; z redom Jugoslovanske krone V. stopnje: Jakob Tovornik in dr. Vladimir Kukman, ban, tajnika na banki upravi v Ljubljani;

z redom sv. Save V. stopnje: dr. Josip Kovčić, banški tajnik banske uprave v Ljubljani, Hrvoje Maister, banovinski pristav banske uprave v Ljubljani, Franc Petričić, policijski komisar železniškega obmejnega komisarata na Rakeku, Anton Rusjan, policijski nadstražnik pri upravi policije v Ljubljani, Janez Urban, posestnik in mesar iz Zaloga pri Golniku;

z zlato kolajno za državljanske zasluge: Josip Zitnik, banovinski upravni uradnik pri banki upravi v Ljubljani, Simon Hlebec, policijski stražnik pri upravi policije v Ljubljani, Ivan Pucihar, policijski stražnik pri upravi policije v Ljubljani, Terezija Podsenšek, občinska delovodkinja iz Razbora, Julijana Lojčev iz Maribora, Franc Cerer, služitelj banske uprave v Ljubljani;

s srebrno kolajno za državljanske zasluge: Anton Junc, Ivan Breznik, Jože Vrečar, policijski stražniki v Ljubljani.

Nova „Glavna zadržna zveza“

Belgrad, 6. dec. AA. Nova glavna zadržna zveza, ustanovljena 3. decembra po nekaterih zadržnih organizacijah, je izvolila na ustanovnem obnem zboru za predsednika notranjega ministra dr. Antona Korošec, za podpredsednika pa ministra za socialno politiko Dragiša Cvetkovića. Glede na to sta predsednik Glavne zadržne zveze dr. Anton Korošec in minister za socialno politiko Dragiša Cvetković poslala tele pismo:

»Upravnemu odboru Glavne zadržne zveze, ustanovljene 3. decembra 1937, Belgrad. — Čast nama je sporočiti vam, da ne moreva sprejeti članstva v upravnom odboru in predsedstvu nove Glavne zadržne zveze. Prosim vas, da sprejmete to na znanje in ravnote nadalje v smislu zakona.«

Belgrad, 6. decembra 1937.

Z zadržnim pozdravom

dr. Anton Korošec, notranji minister

Dragiša Cvetković, minister za socialno politiko.

V pijanosti se je izdal

Belgrad, 6. decembra. m. Iz Prištine poročajo, da je Stanislav Veljanin v pijanosti povedal, da je morilec poslanca Bogdana Milinčevića, ki je bil lani ubit iz zasede. Veljanin je po aretaciji tudi oblaščem izjavil, da je v resnici on sam morilec umorjenega poslanca.

Pred uredbo o samoupravnih hranilnicah

Belgrad, 6. dec. m. Semkaj je dospela deputacija slovenskih samoupravnih hranilnic. V deputaciji sta iz Slovenije dr. Kamušić, predsednik Mestne hranilnice ljubljanske, in dr. Murko, tajnik zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani. Zastopnika slovenskih samoupravnih hranilnic bosta v trgovinskem ministru sodelovala pri dokončni redakciji uredbe o samoupravnih hranilnicah. Ob tej priliki bosta zahtevala, da se upoštevajo vsi predlogi slovenskih hranilnic, da se vrne hranilnicam pupilni denar in da se jim omogoči nadaljnje poslovanje v povečanem obsegu.

Za ureditev plačilnega prometa z Italijo

Belgrad, 6. dec. m. Z jutranjim brzim vlakom je dospelo italijansko trgovinsko odposlanstvo, ki bo te dni pretresalo v trgovinskem ministru vprašanje reguliranja plačil, prometa obeh držav. Pred kratkim so se pričela pogajanja glede rešitve plačilnega prometa, kakor to zahtevajo interesi obeh držav. Zato bo predmet razgovorov stari blokiran saldo, ki znaša 437 milijonov lir, in novi saldo v približno isti višini. Obe deputaciji bosta na seji skušali najti način za likvidacijo obeh saldov in ureditev plačilnega prometa za bodoče.

Sestanek voditeljev ZO

Belgrad, 6. decembra. m. Zastopnika bivše SDK dr. Juraj Sutej in Večeslav Vilder sta se po večeršnjih dveh sestankih z voditelji srbijanske združene opozicije na Davidovičevem in Jovanovičevem stanovanju danes dopoldne spet sestala na stanovanju Miše Trifunovića. Po nocošnjem sestanku odputujeta v Zagreb ter bosta o svojih razgovorih poročala dr. Mačku. V razgovoru s časniki so predstavniki srbijanske združene opozicije izjavili, da so na tem sestanku pretresali politično situacijo od zadnjega sestanka v Farkašiću ter da so razpravljali tudi o potrebah novega sestanka opozicijskih voditeljev. Po tem sestanku so imeli skupno večerjo, nakar sta se Vilder in Sutej odpeljala v Zagreb. Tukajšnji politični krogi ne poklanjajo posebne pozornosti tem sestankom, ker so taki sestanki opozicionalec na dnevnem redu in se na njih ne sklenejo nobeni konkretni sklepi.

Osebnosti

Belgrad, 6. decembra. m. Po službeni potrebi so prestavljeni: Alojzij Dolinar iz ljubljanske kurilnice na strojni oddelek ljubljanskega železniškega ravnatelstva, Karel Rakusa iz Catka v Rajhenburg, Janez Sušteršič iz Slov. Bistrice v Šostanj-Topolšiču; po prošnji sta prestavljena: dr. Alojzij Rustja z jesenice na splošni oddelek ljubljanskega železniškega ravnatelstva in Maks Čož iz Boh. Bistrice v Zalog.

Belgrad, 6. dec. m. Danes je zaključil delo drugi kongres zdravnikov za otroške bolezni. Po končanem kongresu so si zdravniki ogledali razne zdravstvene ustanove v Belgradu. Med drugim so obiskali kliniko za otroške bolezni in otroški oddelek splošne državne bolnišnice.

Stalin Grozni...

Varšava, 6. decembra. Divjanje diktatorja Stalina je doseglo tako stopnjo, da mnogi mislijo, da je strahovlada tega človeka dosegla svoj višek, o čemer pa večina dvomi. Nasprotno, ljudstvo je namera, da se bo nasilje Georgij Stalina ne samo nadaljevalo, ampak še podvojilo, dokler ne bo prišlo do strahovitega konca. Neusmiljena »čistka« diplomatičnega zbora Sovjetske Rusije je vsemu uradništvu zunanjega ministrstva po vsem svetu pognala strah v kosti, zakaj prav nihče izmed zastopnikov in uradnikov ruskega zunanjega resora ni varen pred rabljevo roko. Nekateri, ki so bili poklicani v Moskvo, se se odzvali pozivu, ker vedo, da bi v nasprotjem primeru trpele njihove družine, toda precej jih je, ki soraje odložili svoja mesta, kakor da bi šli v levje žrelo. Med njimi je tudi Aleksander Barmine, upravnik poslov v Atenah, ki je odpotoval v Pariz in se tam nastanil. Odtod je poslal v Moskvo komisiji, ki ima nalogo, da zasljuše odpoklicane diplomate, poziv, ki ga je obenem priobčil v več francoskih listih. V tem pozivu dolži Stalina, da postopa hujše, kakor so postopali najbolj krvočni ruski carji in roti prejšnjecalne sodnike, naj se dajo voditi od čula pravdnosti in naj ne obsojijo nedolžnih, ki niso zagrešili ničesar drugega, kakor da so vesno storili svojo dolžnost, Stalina pa se hoče nad njimi maščevati, kakor da bi bili oni odgovorni za neuspehe njegove zunanje politike.

Kar se tiče komisarja zunanjih zadev Litvinova, ga Stalin močno sovraža, se pa še ni odločil, da bi ga spravil s sveta, ker mu je njegova okolica svetovala, naj se ne prenaigli, ker Rusija Litvinova še nekaj časa potrebuje z ozirom na to, da bi bil v sedanjem momentu težko kdo drugi kos sedanjemu kritičnemu zunanjemu položaju. Goloto pa je, da bo tudi Litvinov čez nekaj mesecev »likvidiran«. Vsega skupaj je do sedaj aretiranih 150 uradnikov zunanjega komisarata. Vrhovni šef GPU Ježov in njen moskovski načelnik Redens pridno zapirata vsak dan druge nesrečnike iz tega resora. Obtožba, ki so jo proti njim formirali, je, da so bili udeleženi pri široki zaroti, ki da je imela namen likvidirati Stalina in njegovo najbližjo okolico. Stalin tako malo zaupa ruskim ljudem, da je sedaj poveril stražo v Kremlju samim georgijskim gorecem iz svojega rojstnega okraja, od katerih mnogi ne znajo niti besedice ruski. Ti vojaki ne pustijo v Kremelj nikogar, ki nima prav posebnega dovoljenja, ki je bilo te dni izdano za vstop v Kremelj.

Stalin pa divja tudi po vseh drugih panogah državne in vojaške uprave. Največ senzacij je vzbudila aretacija komunistke Zemljacke, podpredsednice nadzornega odbora Sovnarkoma. Zemljacka je bila dozdaj ena najbolj uglednih oseb sovjetskega režima in je zato njena aretacija vzbudila tem večjo pozornost, ker ni bilo objavljeno, zakaj so jo prav za prav zaprli. Zemljacka spada med one čestitke, ki so se odlikovali že za Ljeningovega režima in se zato njena aretacija smatra kot znak, da hoče Stalin izvesti »čistko« tudi med starimi čestiti. Razen Zemljacke pa je dal Stalin aretirati tudi Juravljeva, predsednika Sovnarkoma Bele Rusije, Bulaševa, preds. baškirskega Sovnarkoma, Šarabina, predsednika jakutskega Sovnarkoma, Bušajeva, predsednika karelskega Sovnarkoma, in Samedina, predsednika krimskega Sovnarkoma. Zaprl pa so tudi predsednika izvršilnega odbora sovjetrov kalmiške republike Pjuriliva, njegovega kolega iz burjatsko-mongolske republike Deršijeva, predsednika izvršilnega odbora dagestanskih sovjetrov Dalgaria, njegovega kolega v krimski sovjetski upravi Taška in Kamumbetova, predsednika izvršilnega odbora kazakistanske republike. Hudo »čisti« Stalin tudi v komisariatu težke industrije, kjer so na ukaz šefa Kaganovića do sedaj zaprli 56 uradnikov, čeprav se Kaganovič sam nahaja pod najostrejšo kontrolo, ker tudi njemu in Molotovu Stalin nič več tako ne zaupa, kakor prej. Zaprla je tudi komisarka finane Barbara Jakovljera, ker so prišli na sled ogromnim defraudacijam v tem komisariatu in so poleg voditeljeve zaprli tudi veliko število uradnikov.

V Vladivostoku se je začel velik proces proti Zemskovu, načelniku političnega oddelka generalnega štaba ruskega daljnovzhodnega brodivja, proti Okunovu, članu vojnega sveta tega brodivja, proti Zdanovu, tajniku stranke v Poamurju, in proti Amanu, tajniku kom-somola tega okraja, in sicer zaradi zarote zoper obstoječi režim. Proces se vrši za zaprtimi vrati in je splošno prepričanje, da bodo obtoženci ustreljeni.

Zanimiva je tudi konstatacija, da je ogromno število zlasti višjih sovjetskih funkcionarjev hudo bolnih predvsem za težkimi živčnimi boleznimi. Zelo pogosto so potovanja dunajskih specialistov v Mo-

skvo, ki ne zdravijo samo Stalina, ampak tudi vodilne osebe njegove okolice. Novembra meseca so ti specialisti zdravili okoli 100 oseb, ki se nahajajo na odličnih upravnih mestih v Kremlju. Pravijo, da so dnevi vsakega višjega sovjetskega uradnika šteti, kadar doseže 40. leto starosti. Vzrok temu ni samo prenapeto delo, ampak tudi vedni strah pred rabljem ali pa pred deportacijo v Sibirijo.

V Rusiji pa vlada sedaj tudi huda draginja, zlasti na Daljnem vzhodu, kjer vse požre pripravljenost armade. Vlada je zaprla celo vrsto prekupcev zlasti v Vladivostoku in Habarovsku, kjer občutno primanjkuje vse vrste blaga. Draginja je na Daljnem vzhodu tako huda, da je uvedel režim v vaseh aprovizacijo in racionalizacijo kruha, kakor v vojnem času. Največ skrbi pa prizadeva slabo funkcioniranje sibirskih magistralt, kjer na stotine vagonov zastaja na raznih postajah, ker lokomotiv obično manjka. Tudi produkcija premoga je zelo padla. Vzrok je nemarnost in delanovost rudarjev, ki so v hudem gnetnem položaju. Tudi ribištvo propada, režim pa pridno strelja funkcionarje in delavce, katere dolži sabotaže.

Poljarnoje — novo oporišče sovjetske mornarice

Dopisnik »Daily Herald« poroča iz Kopenhagna, da Sovjetska Rusija dela velike priprave za premestitev svojega pomorskega oporišča iz Balsekega morja na obalo Arktičnega morja. Za novo pomorsko oporišče je Sovjetska Rusija izbrala mesto Poljarnoje blizu Murmanska. Trenutno je zaposlenih v Poljarnem 100.000 delavcev. Sovjetska Rusija se je odločila za to pomorsko oporišče zaradi tega, ker je morje v tem delu mnogo bolj zašedenelo, kakor Balsko morje, poleg tega pa bi imela ruska mornarica možnost hitrejšega gibanja, ker je izhod iz Balsekega morja v rokah Nemčije.

Delbos na Poljskem

Varšava, 6. decembra. c. Francoski zunanji minister je zvečer ob 17.55 odpotoval v Krakov. Potuje v Beckovem salonskem vagonu obenem z Beckom, ki bo v svojem vagonu priredil tudi večerjo. Sele po teh zadnjih razgovorih bo objavljeno uradno poročilo o Delbosovih razgovorih na Poljskem in sicer najbrž ponoči ob 23.44 na postaji v Krakovu.

Šah

Haag, 6. dec. b. V soboto zvečer se je pričela 25. partija med Aljehinom in dr. Euwejem. Euwe je zopet otvoril damski gambit, Aljehin pa se je branil z Niemcevičevim indijsko obrambo in je razvil izredno močno igro, tako, da je imel že po 10 potezih veliko prednost. Dr. Euwe ni mogel preprečiti izgube dveh kmetov. Partija je bila po 40 potezih prekinjena. Aljehin povsem gotovo računa z zmago. S tem je Aljehin postal zopet svetovni šahovski prvak in so nekateri šahisti zelo iznenadeni, da se dr. Euwe ni vdal, temveč je igral naprej.

Vprašanja na angleškega zunanjega ministra

London, 6. decembra. c. Danes se je v spodnji zbornici razvila debata o dogodkih v Šanghaju ob priliki zadnjega japonskega pohoda proti mestu. Nekaj poslancev je vprašalo Edena o stališču angleške vlade k temu vprašanju.

Eden je odgovoril, da je angleški veleposlanik v Tokiu takoj po zunanjem ministru opozoril japonsko vlado, da bo Anglija japonski pohod skozi angleško koncesijo smatrala za izzivanje in bo zato odklonila sleherni odgovornost za morebitne spopade. Eden je dodal, da je vlada na svoji seji popolnoma odobrila ta korak svojega veleposlanika v Tokiu.

Nekaj poslancev je nato Edena vprašalo za podrobnosti o Atleejevem potovanju v Španijo. Eden je rekel, da so se člani odposlanstva obvezali, da bodo v vsem spoštovali politiko nevmešavanja angleške vlade. Vendar pa prosi Eden, da naj angleška odposlanstva ne odhajajo samo v en del Španije, ampak naj gredo k obema strankama in se tako počne o stvarnem položaju na obeh straneh.

V zvezi z reorganizacijo britanske vojske napovedujejo listi, da bo Anglija podvojila svoj vojni proračun za prihodnje leto. Listi poudarjajo, da bo to največja reformacija angleške armade v njeni zgodovini.